

EDUSKUNNAN VASTAUS 193/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi koe-eläintoiminnasta ja laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi koe-eläintoiminnasta ja laiksi eläinsuojelulain muuttamisesta (HE 32/2005 vp).

Valiokuntakäsittely

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (MmVM 8/2005 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että eläinlääkintäkannan työjärjestykseen sisällytetään määräykset, jotka varmistavat sen, että niin eläinlääkintäkannan käsittelyä

valmisteltaessa kuin eläinlääkintäkannan käsittelyssä tarkasteluun otetaan kysymys siitä, edellyttääkö hakemuksen ratkaiseminen uusia periaatteellisia linjauksia.

2. Eduskunta edellyttää, että maa- ja metsätalousvaliokunnalle toimitetaan eläinlääkintäkannan ensimmäisen toimintavuoden jälkeen selvitys, josta käy ilmi, miten eläinlääkintäkannan käsittelyä koskevat ratkaisut ovat määrällisesti jakaantuneet eläinlääkintäkannan ja sen jaostojen kesken.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

koe-eläintoiminnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on varmistaa, että

eläimiä pidetään ja käytetään koe-eläintoiminnassa vain tarpeellisista ja tärkeistä syistä.

Lisäksi lain tarkoituksena on varmistaa, että eläimiä käytetään mahdollisimman vähäinen määrä ja että eläimille koe-eläintoiminnassa aiheutetaan mahdollisimman vähän kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan selkärankaisilla eläimillä harjoitettavaan koe-eläintoimintaan. Koe-eläintoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa eläinten pitoa eläinkokeita varten ja eläinten käyttämistä eläinkokeisiin.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, koe-eläinten pidossa, hoidossa, kohtelussa ja käsitteilyssä on noudatettava, jollei kokeen hyväksyttävistä tarkoituksesta muuta johdu, mitä eläinsuojelulaissa (247/1996) tai sen nojalla eläimistä säädetään. Geenitekniikan käytössä koe-eläintoiminnassa noudatetaan lisäksi, mitä siitä geenitekniikkalaissa (377/1995) säädetään.

3 §

Viranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle.

Lääninhallitus ohjaa ja valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista läänin alueella.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *eläinkokeella* sellaisten kokeiden, testien, tutkimusten tai selvitysten suorittamista 8 §:ssä määritellyissä tarkoituksissa koe-eläimillä tai koe-eläimiä hyväksi käyttäen, joista eläimille voi aiheutua vähintään neulanpiston aiheuttamaan tuntemukseen verrattavaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa; eläinkokeeksi katsotaan myös kaikki sellaiset toimet, joiden tarkoituksena tai todennäköisenä seurauksena on koe-eläimen syntyminen tilaan tai olosuhteisiin,

jotka voivat aiheuttaa sille kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa, samoin terminaalisesa anestesiassa suoritettut koetoimenpiteet, jos toimenpide muutoin tehtynä täyttää eläinkokeen tunnusmerkit; eläinkokeeksi katsotaan myös muuntogeenisen eläimen tai eläinkannan syntymiseen tähtäävät toimet; eläinkoe alkaa silloin, kun eläintä aletaan valmistella kokeessa käytettäväksi, ja päättyy, kun havaintojen tekeminen elävästä eläimestä koetta varten on saatettu loppuun;

2) *eläimellä* elävää selkärankaisten eläinten alajaksoon kuuluvaa eläintä, myös eläimen vapaana elävää tai lisääntyvää toukkamuotoa, ei kuitenkaan muuta eläimen sikiö- tai alkiomuotoa;

3) *koe-eläimellä* eläintä, jota pidetään eläinkokeessa käytettäväksi, ja eläintä, joka hankitaan, myydään, välitetään tai muutoin luovutetaan koe-eläintoimintaa varten, sekä eläintä, jota käytetään eläinkokeeseen;

4) *tavoitekasvatetulla koe-eläimellä* eläintä, joka on kasvatettu koe-eläinlaitoksessa eläinkokeessa käytettäväksi; sekä

5) *koe-eläinlaitoksella* laitosta tai muuta toimintayksikköä,

a) jossa kasvatetaan eläimiä eläinkokeita varten (*koe-eläimiä kasvattava laitos*);

b) josta myydään, välitetään tai muutoin luovutetaan eläimiä eläinkokeita varten (*koe-eläimiä toimittava laitos*), ei kuitenkaan kaloja tuotantotarkoituksessa kasvattavaa yksikköä eikä myöskään muuta sellaista eläintenpito- tai tuotantoyksikköä, josta myydään tai muutoin satunnaisesti luovutetaan vain yksittäinen eläin tai muutoin vähäinen määrä eläimiä; tai

c) jossa suoritetaan eläinkokeita (*koe-eläimiä käyttävä laitos*).

Edellä 1 momentin 1 kohdassa eläinkokeella ei kuitenkaan tarkoiteta:

1) eläimille muissa kuin 8 §:ssä määritellyissä tarkoituksissa tehtäviä toimenpiteitä;

2) kliinistä eläinlääkintää;

3) eläintautitilanteen seurantaa, ennaltaehkäisyä ja vastustusta tai selvittämistä varten tehtävää näytteenottoa eläimestä;

4) eläinten terveystarkkailuohjelmaan tai eläinten laadun, ominaisuuden tai käyttökelpoisuuden arvioimiseen kuuluvaa näytteenottoa;

5) eläinten kiinniotamista merkitsemistä varten ja merkitsemistä hyväksytyjä menetelmiä käyttäen;

6) eläinten lopettamista hyväksytyjä lopetusmenetelmiä käyttäen; eikä

7) muuntogeenisten eläinten tai eläinten, joilla on spontaani mutaatio, kasvattamista kannan luomisen jälkeen, jos muuntamisesta tai mutaatiosta ei aiheudu näissä eläimissä vähintään neulanpiston aiheuttamaan tuntemukseen verrattavaa kipua, tuskaa tai kärsimystä tai pysyvää haittaa.

2 luku

Koe-eläintoiminnalle asetettavat vaatimukset

5 §

Koe-eläinlaitoksen yleiset vaatimukset

Koe-eläinlaitoksessa on oltava laitoksessa harjoitettavaa koe-eläintoimintaa varten riittävät ja asianmukaiset tilat, laitteet ja välineet. Koe-eläimiä käyttävässä laitoksessa tilojen, laitteiden ja välineiden on lisäksi oltava rakenteeltaan ja toiminnaltaan sellaisia, että eläinkokeet voidaan suorittaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja vähäistä eläinmäärää käyttäen sekä siten, että eläimille aiheutetaan mahdollisimman vähän kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa.

Koe-eläinlaitoksessa on oltava eläinten terveyden- ja sairaudenhoitoa varten asianmukaisesti järjestetty eläinlääkintähuolto.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset koe-eläinlaitokselta vaadittavista tiloista, laitteista ja välineistä sekä eläinlääkintähuollon järjestämisestä.

6 §

Koe-eläinlaitoksen henkilöstö

Koe-eläinlaitoksessa on oltava nimetty koe-eläintoiminnasta vastaava henkilö, joka on perehtynyt laitoksessa harjoitettavalle koe-eläintoiminnalle asetettaviin vaatimuksiin. Koe-eläintoiminnasta vastaavan henkilön on huolehdittava siitä, että laitoksessa noudatetaan koe-eläintoiminnalle asetettuja vaatimuksia. Koe-eläinlaitoksen on huolehdittava, että koe-eläintoiminnasta vastaavalla henkilöllä on mahdollisuus hoitaa laitosta koe-eläintoimintaa koskevien säännösten ja lupaehtojen mukaisesti.

Koe-eläinlaitoksessa on oltava laitoksen toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tarvittava määrä eläinlääkäreitä, joilla on oltava eläinlääkärin ammattitutkinto tai vastaavat käytännön tiedot ja taidot laitoksessa pidettävien eläinten hoidosta, kohtelusta ja käsittelystä.

Eläinlääkintähuoltoa varten koe-eläinlaitoksen käytettävissä on oltava nimetty eläinlääkäri. Koe-eläimiä käyttävän laitoksen eläinlääkärillä on oltava 10 §:ssä tarkoitettu kelpoisuus suorittaa eläinkokeita.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koe-eläinlaitoksen henkilöstön pätevyydestä ja henkilöstön tehtävistä koe-eläinlaitoksessa.

3 luku

Eläinkoe

7 §

Eläimen käyttäminen eläinkokeeseen

Eläinkokeen saa suorittaa vain, jos tavoitellun tuloksen saavuttamiseksi ei ole käytännössä mahdollista käyttää muuta tieteellisesti luotettavaa menetelmää, joka ei edellytä eläimen käyttöä.

Eläinkoe tulee korvata, jos se tavoitellun tuloksen saavuttamiseksi on mahdollista, myös osittain muulla tieteellisesti luotettavalla menetelmällä, joka ei edellytä eläimen käyttöä, tai

menetelmällä, jossa eläinten kokonaismäärää tai eläimille aiheutettavaa kipua, tuskaa, kärsimystä ja pysyvää haittaa voidaan vähentää.

8 §

Eläinkokeen tarkoitus

Eläinkokeen saa suorittaa ainoastaan:

1) jos kyseessä on lääkkeiden, elintarvikkeiden tai muiden aineiden ja valmisteiden kehittäminen tai tuotanto sekä niiden laadun, tehokkuuden tai turvallisuuden testaus,

a) ihmisten, eläinten tai kasvien taudin, sairauden tai muun häiriön tai näiden vaikutusten torjumiseksi, ehkäisemiseksi, määrittämiseksi tai hoitamiseksi;

b) ihmisten, eläinten tai kasvien elintoimintojen arvioimiseksi, selvittämiseksi, säätelemiseksi tai muuntelemiseksi;

2) ympäristön suojelemiseksi;

3) ihmisten, eläinten tai kasvien fysiologisten tilojen, taudin, sairauden tai muun häiriön määrittämiseksi, arvioimiseksi, selvittämiseksi, säätelemiseksi, muuntelemiseksi tai hoitamiseksi;

4) oikeuslääketieteellisessä tutkimustarkoituksessa; tai

5) silloin, kun se on välttämätöntä tieteellisen tutkimuksen kannalta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, saa eläinkokeen suorittaa ihmisten ja eläinten hoitoon ja kokeiden tekemiseen tai koe-eläinten hoitoon tai käyttöön tähtäävässä koulutus- tai opetustarkoituksessa, jos kokeen suorittaminen on koulutuksen tai opetuksen kannalta ehdottoman välttämätöntä, eikä samaa tarkoitusta voida saavuttaa yhtä tehokkaaksi katsottavalla audiovisuaalisella tai muulla sopivalla menetelmällä. Sellaista eläinkoetta, johon kuuluu koe-eläimen vapaaksi luontoon päästäminen, ei saa suorittaa yksinomaan koulutus- tai opetustarkoituksessa.

9 §

Eläinkoetta koskevat yleiset periaatteet

Eläinkokeessa ei saa käyttää useampia eläimiä kuin kokeen tarkoituksen saavuttaminen

edellyttää. Eläinkoe on suoritettava kokeen tarkoituksen saavuttaminen huomioon ottaen sellaisella eläinlajilla, jonka keskushermoston kehitystaso on mahdollisimman alhainen.

Eläinkoe on suoritettava siten, että eläimelle aiheutuu mahdollisimman vähän kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa ja että eläinkoe kuitenkin todennäköisesti antaa luotettavan tuloksen. Koe-eläimelle eläinkokeesta aiheutuva kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa on aina lievitetävä kaikilla kokeen tarkoituksen kannalta mahdollisilla tavoilla, jollei lievittämisestä eläimelle aiheutuva kipu, tuska, kärsimys tai pysyvä haitta ole yhtä suuri tai suurempi kuin itse eläinkokeesta aiheutuva.

Sellainen eläinkoe, josta eläimelle aiheutuu voimakasta kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa, jota ei voida kokeen luonteesta johtuen lievittää, saadaan tehdä vain erityisestä syystä. Eläinkoetta ei saa suorittaa eläimen kivun- tai tuskansietokyvyn tutkimiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset eläinkokeiden luokittelusta niiden aiheuttaman kivun, tuskan, kärsimyksen tai pysyvän haitan perusteella.

10 §

Eläinkokeen suorittaja

Eläinkokeen saa suorittaa tarkoitukseen soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittanut henkilö, joka on lisäksi suorittanut yliopiston tai korkeakoulun opetusohjelman mukaisen tai Etelä-Suomen lääninhallituksen hyväksymän muun koe-eläimiä ja eläinten käyttöä eläinkokeissa koskevan kurssin (*koe-eläinkurssi*). Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään koe-eläinkurssin sisällöstä, kestosta ja kurssin suorittamisesta.

Etelä-Suomen lääninhallitus hyväksyy hakemuksesta 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kelpoisen henkilön, joka on muualla kuin Suomessa suorittanut koe-eläinkurssia vastaavat opinnot, kelpoiseksi suorittamaan eläinkokeita Suomessa. Hyväksymisen edellytyksenä on, että suoritettavat opinnot vastaavat sisällöltään koe-eläinkurssia.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, saa myös muu sellainen eläinkokeiden suorittamiseen perehtynyt henkilö, jolla on lisäksi riittävät tiedot eläimelle tehtävän toimenpiteen suorittamistekniikasta ja riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi, suorittaa koe-eläinlaitoksessa laitoksen toimialaan liittyviä eläinkokeita sellaisen henkilön välittömän johdon ja valvonnan alaisena, jolla on 1 tai 2 momentissa tarkoitettu kelpoisuus.

4 luku

Koe-eläimet

11 §

Tavoitekasvatusvaatimus ja koe-eläimen alkuperä

Eläinkokeessa on aina pyrittävä käyttämään tavoitekasvatettuja koe-eläimiä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään niistä koe-eläinlajeista, joiden on oltava tavoitekasvatettuja. Jos eläinkokeen tavoitteen saavuttamiseksi vaadittavaa tavoitekasvatettua koe-eläintä ei ole saatavissa, Etelä-Suomen lääninhallitus voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen tavoitekasvatusvaatimuksesta. Irrallaan tavattuja koiria, kissoja tai muita kotieläinlajeihin kuuluvia eläimiä ei kuitenkaan saa käyttää eläinkokeessa.

Koe-eläimiä saadaan hankkia vain toisesta koe-eläinlaitoksesta, jolleivät kyseessä ole koe-eläimiksi hankittavat kalat tai yksittäinen muu eläin tai muutoin vähäinen eläinmäärä. Silloin, kun eläin hankitaan käytettäväksi eläinkokeessa muualta kuin koe-eläinlaitoksesta, eläimen käytötarkoituksesta on ilmoitettava luovuttajalle.

12 §

Luonnosta pyydystetty koe-eläin

Luonnosta pyydystettyä eläintä saa käyttää eläinkokeeseen vain, jos se on ehdottoman välttämätöntä kokeen tarkoituksen saavuttamiseksi.

Villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (SopS 45/1976) liitteen I ja luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa säätelämällä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 338/97 liitteen A nojalla uhanalaisena pidettyyn lajiin kuuluvaa eläintä saa käyttää eläinkokeeseen vain:

1) jos eläinkoe on edellä mainitun asetuksen mukainen ja kokeen tavoitteena on kyseisen eläinlajin säilyttämiseen tähtäävä tutkimus; tai

2) jos kyseinen eläinlaji on ainoa soveltuva eläinlaji olennaista biolääketieteellistä tarkoitusta varten suoritettavaan eläinkokeeseen.

13 §

Koe-eläimen lopettaminen

Jos kokeen aikana eläimen käyttäytymisessä, elintoinnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella eläimen voidaan päätellä kokevan eläinkoeluvassa ennakoimatonta voimakasta kipua, tuskaa tai kärsimystä, eikä sitä kokeen tarkoituksen tai eläimestä saatavan tiedon olennaisesti häiriintymättä voida poistaa lääkityksellä tai muilla toiminnoilla, eläinkoe on tällaisen eläimen osalta keskeytettävä ja eläin lopetettava viipymättä.

Koe-eläin on lopetettava eläinkokeen päättyessä, jos on todennäköistä, että se tulee kärsimään jatkuvaa kipua tai tuskaa. Eläinlääkärin tai muun pätevän henkilön on päätettävä eläimen lopettamisesta. Pätevällä henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläimen terveydentilan ja hyvinvoinnin sekä sen kokeen kivun, tuskan ja kärsimyksen arvioimiseksi. Eläimen saa lopettaa henkilö, jolla on riittävät tiedot lopetuksen suorittamistekniikasta ja riittävä taito lopetuksen suorittamiseksi.

Jos koe-eläintä ei lopeteta eläinkokeen päättyttyä, eläimen hyvinvoinnista on huolehdittava, ja sen on saatava tarvitsemaansa hoitoa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset eläinten lopettamisesta koe-eläintoiminnassa.

14 §

Koe-eläimen uudelleen käyttäminen

Eläinkokeessa ollutta eläintä ei saa käyttää uudelleen eläinkokeeseen, jolleivät sen terveydentila ja hyvinvointi ole palautuneet normaaleiksi.

Eläintä saa käyttää vain kerran sellaisessa eläinkokeessa, josta sille aiheutuu voimakasta kipua, tuskaa tai kärsimystä. Tällaista eläintä saa käyttää uudelleen vain sellaisessa eläinkokeessa, joka sisältää vain vähäisiä toimenpiteitä tai jossa eläin on yleisanestesiassa koko uuden kokeen ajan aina eläimen lopettamiseen saakka.

15 §

Koe-eläinten yksilöinti

Koe-eläin on merkittävä tai sen tulee olla tunnistettavissa siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään.

16 §

Luettelot, tilastot ja valvontakirjanpito

Koe-eläinlaitoksessa on pidettävä luetteloa laitokseen hankittujen koe-eläinten alkuperästä ja niiden myynnistä tai muusta luovuttamisesta sekä valvontakirjanpitoa eläimistä, niiden hoidosta, elinympäristöstä, hyvinvoinnista, terveydestä ja olosuhteista. Koe-eläimiä käyttävässä laitoksessa on lisäksi pidettävä tilastoa laitoksessa suoritetuista eläinkokeista ja niihin käytetyistä koe-eläimistä.

Luettelot, tilastot ja valvontakirjanpito on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan viimeisen niihin tehdyn merkinnän jälkeen. Luettelot, tilastot ja valvontakirjanpito on vaadittaessa esitettävä valvontaviranomaiselle. Koe-eläimiä käyttävän laitoksen on toimitettava 1 momentissa mainittu tilasto Etelä-Suomen lääninhallitukselle kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä. Tarkemmat säännökset luetteloiden ja tilastojen sekä valvontakirjanpidon sisällöstä, pitämisestä ja säilyttämisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

5 luku

Lupa koe-eläintoimintaan ja eläinkokeen suorittamiseen

17 §

Lupa koe-eläintoimintaan

Selkärankaisiin eläimiin kohdistuvaa koe-eläintoimintaa saadaan harjoittaa vain lääninhallituksen luvalla. Lupaa koe-eläintoimintaan (*koe-eläinlaitoslupa*) on haettava sen läänin lääninhallitukselta, jonka alueella on luvan hakijan kotipaikka.

Lupahakemuksesta tulee käydä ilmi 5 ja 6 §:ssä tarkoitetut luvan myöntämisen edellytyksenä olevat tiedot. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksen sisällöstä.

18 §

Koe-eläinlaitosluvan myöntäminen ja peruuttaminen

Koe-eläinlaitoslupa myönnetään, jos:

- 1) hakijalla on käytettävissään koe-eläintoimintaa varten asianmukaiset tilat, laitteet ja välineet;
- 2) hakijalla on käytettävissään koe-eläintoimintaa varten asianmukainen henkilöstö; ja
- 3) koe-eläinlaitoksen eläinlääkintähuolto on järjestetty asianmukaisesti.

Koe-eläinlaitoslupa voidaan myöntää myös rajoitettuna tai määräajaksi. Lääninhallitus voi peruuttaa luvan, jos luvan haltija olennaisella tavalla rikkoo tässä laissa tai eläinsuojelulaissa tai niiden nojalla asetettavia vaatimuksia tai lupaehtoja taikka jos toiminta ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä ja luvanhaltija ei korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Lääninhallituksen on tarkastettava ja hyväksyttävä koe-eläintoiminnan harjoittamiseen tarkoitetut tilat ennen niiden käyttöönottoa.

19 §

Muutosten ilmoittaminen

Koe-eläinlaitosluvan haltijan tulee luvan tarkistamista varten viipymättä ilmoittaa luvan edellytyksissä tapahtuvista muutoksista luvan myöntäneelle lääninhallitukselle.

20 §

Eläinkoelupa

Eläinkokeen saa suorittaa vain eläinkoelautakunnan luvalla (*eläinkoelupa*).

Eläinkokeesta on laadittava koesuunnitelma, josta käy ilmi 7—9 §:ssä säädetty eläinkoetta ja eläimen käyttämistä eläinkokeeseen koskevat perustelut. Tarkemmat säännökset koesuunnitelman sisällöstä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Eläinkoelupa myönnetään, jos:

1) laitoksella, jossa koe tehdään, on koe-eläinten käyttöä koskeva koe-eläinlaitoslupa;

2) koe tehdään 8 §:ssä säädettyssä tarkoituksessa;

3) kokeen tekijällä on 10 §:n mukainen kelpoisuus eläinkokeen suorittamiseen;

4) tässä laissa tai sen nojalla säädetty eläimen käyttämistä eläinkokeeseen koskevat vaatimukset täyttyvät; ja

5) kokeesta odotettavissa olevan hyödyn katsotaan olevan eettisesti hyväksyttävässä suhteessa eläinten käyttämiseen eläinkokeeseen.

Eläinkoelupa voidaan myöntää myös sarjana eläinkokeita, jos kokeet ovat laitoksen toimialaan kuuluvaa tautien diagnostiikkaa tai lain-säädännön edellyttämiä laitoksen toimintaan kuuluvia toistuvia eläinkokeita.

Eläinkoelupa voidaan asettaa eläinsuojelun vaatimia ehtoja eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi kokeen aikana.

21 §

Luonnosta pyydystetyn eläimen vapauttamista koskevat lupaehdot

Eläinkoeluvassa voidaan sallia luonnosta pyydystetyn koe-eläimen vapaaksi luontoon päästäminen eläinkokeessa tai eläinkokeen päätyttyä. Edellytyksenä luonnosta pyydystetyn koe-eläimen vapaaksi päästämiseksi on, että eläimen terveydentila ja hyvinvointi palautuvat normaaleiksi ja on oletettavissa, että eläin vaikeuksista sopeutuu luonnonvaraiseen elämään. Luonnosta pyydystetyn koe-eläimen vapaaksi päästämisestä ei saa aiheutua vaaraa ihmisille, eläimille tai ympäristölle.

Ennen eläimen vapauttamista koskevan asian ratkaisemista lupahakemuksesta on pyydetävä sen läänin lääninhallituksen lausunto, jonka alueella eläin on tarkoitus vapauttaa luontoon. Lääninhallituksen tulee tarvittaessa kuulla asiasta muita viranomaisia.

22 §

Ilmoitusvelvollisuus eläinkokeen päättyessä

Eläinkoeluvan haltijan tulee eläinkokeen suorittamisen jälkeen ilmoittaa Etelä-Suomen lääninhallitukselle kolmen kuukauden kuluessa eläinkokeen päättymisestä eläinkokeen päättymisajankohta sekä siinä tosiasiallisesti käytettyjen eläinten lukumäärä ja tiedot eläinkoeluvassa ennakoimattomalla tavalla eläinten hyvinvointiin vaikuttaneista kokeen aikaisista tapahtumista. Edellä mainittu ilmoitus on tehtävä vuosittain kolmen kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä, jos eläinkoelupa on myönnetty sarjana eläinkokeita. Tarkemmat säännökset ilmoitettavista tiedoista ja ilmoituksen tekemisestä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 luku

Eläinkoelautakunta

23 §

Eläinkoelautakunnan tehtävät

Eläinkoelautakunnan tehtävänä on käsitellä eläinkokeita koskevat lupahakemukset ja antaa luvat eläinkokeiden suorittamiseen.

24 §

Eläinkoelautakunnan asettaminen ja kokoonpano

Eläinkoelautakunnan asettaa valtioneuvosto maa- ja metsätalousministeriön esityksestä viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä 16 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lautakunnan kokoonpanossa tulee ottaa huomioon maan eri osien tasapuolinen edustus koe-eläintoiminnan harjoittamisen kannalta. Lautakunta toimii Etelä-Suomen lääninhallituksen yhteydessä.

Lautakunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinto. Lautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee olla tunnetusti taitavia ja kokeneita eläinten käyttöä eläinkokeissa tuntevia henkilöitä, joista neljän tulee edustaa tieteellisen tutkimuksen asiantuntemusta, neljän koe-eläinten hoitoa ja eläimille suoritettavia toimenpiteitä koskevaa asiantuntemusta, neljän eläinlääketieteellistä asiantuntemusta sekä neljän asiantuntemusta käytännön eläinsuojelutyössä tai eettisissä kysymyksissä.

Eläinkoelautakunta jakautuu neljään jaostoon. Eläinkoelautakunta nimeää jäsenet ja varajäsenet jaostoihin siten, että niissä on tasapuolisesti edustettuna lautakunnan eri alojen asiantuntemus. Lautakunta nimeää jaostoille puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

25 §

Asioiden valmistelu ja käsittely lautakunnassa

Lautakunnassa tai sen jaostossa käsiteltävät asiat valmistellaan Etelä-Suomen lääninhallituksessa, josta myös käsiteltävät asiat esitellään. Lautakunnan tai sen jaoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja.

Asioita lautakunnassa käsiteltäessä noudatetaan, mitä hallintolaissa (434/2003), viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään. Lautakunnan ja sen jaostojen puheenjohtajan sekä muun jäsenen ja varajäsenen rikosoikeudellisesta vastuusta säädetään rikoslain (39/1889) 40 luvun 12 §:ssä.

Jaoston on annettava päätös eläinkoetta koskevaan lupahakemukseen 45 päivän kuluessa siitä, kun kaikki asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot on toimitettu Etelä-Suomen lääninhallitukselle. Jos asia siirtyy lautakunnan käsiteltäväksi, lautakunnan on annettava päätös 45 päivän kuluessa siitä, kun jaosto on antanut asiassa ratkaisunsa.

Lautakunnan ja sen jaoston kokouksesta on laadittava pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri. Lautakunnan tai sen jaoston päätökset allekirjoittaa kokouksen puheenjohtaja ja varmentaa esittelijä.

Tarkemmat määräykset eläinkoelautakunnan sisäisestä työnjaosta, asioiden käsittelemisestä sekä toiminnan muusta järjestämisestä annetaan työjärjestyksessä, jonka maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa.

26 §

Ratkaisuvalta

Luvan eläinkokeen suorittamiseen antaa eläinkoelautakunnan jaosto tai, jos se ei ole luvan myöntämisestä yksimielinen, eläinkoelautakunta. Jos jaosto ei anna lupaa eläinkokeen suorittamiseen, asia siirtyy eläinkoelautakunnan päätettäväksi.

Eläin角度lautakunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtaja ja vähintään kahdeksan muuta jäsentä tai varajäsentä on saapuvilla. Eläin角度lautakunnan jaosto on päätösvaltainen, kun paikalla on kokouksen puheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta jäsentä tai varajäsentä.

Jos eläin角度lautakunnassa ilmenee erimielisyyttä asian ratkaisemisesta, päätetään asia äänestyksellä. Lautakunnan päätökseksi tulee enemmistön kannattama ehdotus ja äänen mennessä tasan se ehdotus, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Lautakunnan puheenjohtaja ratkaisee lautakuntaa koskevat talous- ja muut sisäiseen hallintoon liittyvät asiat. Työjärjestyksessä voidaan näiden asioiden ratkaisuvalltaa siirtää myös lautakunnan varapuheenjohtajalle ja esittelijälle.

27 §

Vähäiset muutokset eläin角度lupa

Eläin角度luvun antaneen jaoston tai lautakunnan puheenjohtaja voi antaa luvan eläin角度ta koskeviin vähäisiin muutoksiin eläin角度luvasta poikkeavalla tavalla, jos se on eläin角度kokeen jatkamisen kannalta ehdottoman välttämätöntä ja asiaa ei ehditä eläin角度kokeen tarkoituksen vaarantumatta saattaa eläin角度lautakunnan tai sen jaoston käsiteltäväksi eikä muutoksesta aiheudu eläimille eläin角度luvassa ennakoitua suurempaa kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa. Lupaa koskevista muutoksista on ilmoitettava eläin角度lautakunnalle tai sen asianomaiselle jaostolle.

28 §

Henkilöstö ja lautakunnan tukipalvelut

Eläin角度lautakunnalla on päätoimisia esittelijöitä ja toimistosihteereitä, jotka ottaa palvelukseen Etelä-Suomen lääninhallitus. Esittelijän kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja hyvä perehtyneisyys koe-eläintoimintaan.

Etelä-Suomen lääninhallitus huolehtii eläin角度lautakunnan tarvitsemista tukipalveluista.

29 §

Palkkiot

Eläin角度lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet saavat suorittamistaan tehtävistä palkkiota ja matkakustannusten korvausta maa- ja metsätalousministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

30 §

Maksut

Eläin角度luvun käsittelystä peritään käsittelymaksu asian vireille panneelta. Maksuja määrätessä noudatetaan, mitä valtion maksuperusteissa (150/1992) säädetään.

7 luku

Valvonta

31 §

Tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja lääninhallituksella on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua valvontaa ja tarkastusta varten tarpeelliset tiedot koe-eläinlaitosluvan haltijalta, eläin角度luvun haltijalta sekä valtion viranomaisilta ja eläin角度lautakunnalta. Tiedonsaantioikeus koskee myös sellaisia valvontaa varten tarvittavia tietoja, jotka yksityisen tai yhteisön liike- tai ammattitoimintaa tai taloudellista asemaa koskevinä tietoina taikka tietoina yksityisen henkilökohtaisista oloista muutoin olisivat salassa pidettäviä.

32 §

Tarkastusoikeus

Lääninhallituksella on oikeus tehdä tämän lain noudattamisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia ja tutkimuksia sekä sitä varten päästä tiloihin, joissa harjoitetaan koe-eläintoimintaa taikka joissa säilytetään koe-eläimiä, koe-eläin-

miä varten tarkoitettua rehua tai juomaa tai koe-eläintoiminnassa käytettäviä aineita, laitteita, välineitä, tarvikkeita tai varusteita taikka koe-eläintoimintaa koskevia asiakirjoja tai tietoja, sekä olla läsnä suorittaessa eläinkoetta ja eläinkoelautakunnan tai sen jaoston kokouksessa.

Kotirauhan piirissä saadaan 1 momentissa tarkoitettu tarkastus tai tutkimus toimittaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyvän tämän lain tai eläinsuojelulain vastaiseen rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn.

Koe-eläinlaitosluvan haltija ja eläinkoeluvan haltija ovat velvollisia antamaan lääninhallitukselle sen pyytämät valvontaa varten tarvittavat tiedot.

33 §

Oikeus näytteiden ottamiseen

Lääninhallituksella on oikeus tarvittaessa ottaa korvauksetta valvontaa varten näytteitä koe-eläimistä, koe-eläinten rehusta ja juomasta sekä koe-eläintoiminnassa käytettävistä aineista.

34 §

Eläinkoerekisteri

Etelä-Suomen lääninhallitus pitää valvontaa varten rekisteriä eläinkoeluvista. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) koe-eläinlaitos, jossa eläinkoe tehdään;
- 2) eläinkoeluvan haltijan nimi ja yhteystiedot;
- 3) kokeen tarkoitus sekä maininta asianomaisista säännöksistä tai viranomaisten niiden nojalla antamista määräyksistä taikka ohjeista, joihin koe mahdollisesti perustuu;
- 4) kokeessa käytettävät eläinlajit ja lajikohtaisesti eläinten lukumäärä;
- 5) miten eläinten kivun, tuskan, kärsimyksen ja haitan vähentäminen pienimpään mahdolliseen on koesuunnitelmassa otettu huomioon;

6) suunniteltu kokeen alkamis- ja päättymisajankohta; sekä

7) kokeen päättymispäivämäärä ja lajikohtaisesti kokeessa tosiasiallisesti käytettyjen eläinten lukumäärä sekä tiedot eläinkoeluvassa ennakkoimattomalla tavalla eläinten hyvinvointiin vaikuttaneista kokeen aikaisista tapahtumista.

Sarjana eläinkokeita myönnetystä eläinkoeluvasta merkitään rekisteriin soveltuvin osin 1 momentin 1—7 kohdassa mainitut tiedot.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, rekisteriin merkitään 16 §:n 1 momentissa mainitut tilastotiedot koe-eläinlaitoksessa suoritetuista eläinkokeista ja niihin käytetyistä koe-eläimistä.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainitut tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun koe on ilmoitettu päättyneeksi.

Maa- ja metsätalousministeriöllä ja lääninhallituksella on oikeus valvontaa varten käyttää eläinkoerekisteriä. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

8 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

35 §

Kiellot ja määräykset

Jos 32 §:ssä tarkoitettussa tarkastuksessa tai muutoin todetaan, että koe-eläintoiminnassa ei ole noudatettu koe-eläintoimintaa koskevia säännöksiä tai koe-eläintoiminnan harjoittamiselle asetettuja lupaehtoja taikka eläinkokeen koesuunnitelmaa, lääninhallituksen on kiellettävä koe-eläinlaitosluvan haltijaa tai eläinkoeluvan haltijaa jatkamasta tai toistamasta säännösten, lupaehtojen tai eläinkokeen koesuunnitelman vastaista menettelyä taikka määrättävä tämä määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Jos säännöksistä tai lupaehtoista poikkeaminen on oleellista tai jos eläinkokeen koesuunni-

telmaa taikka tarkastuksessa annettua kieltoa tai määräystä ei ole noudatettu, lääninhallitus voi määrätä eläinkokeen keskeyttäväksi välittömästi taikka sallia eläinkokeen jatkamisen vain asettamallaan ehdoilla. Jos eläinsuojelulliset syyt niin vaativat, koe-eläimet voidaan lopettaa tai määrätä välittömästi lopetettaviksi koe-eläinlaitosluvan haltijan kustannuksella.

36 §

Uhkasakko ja teettämishukka

Lääninhallitus voi asettaa 35 §:ssä tarkoitettua kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämishukan. Uhkasakkoa ja teettämishukkaa koskevassa asiassa sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

37 §

Koe-eläintoiminnasta annetun lain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) harjoittaa koe-eläintoimintaa ilman 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa,

2) suorittaa eläinkokeen ilman 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa tai vastoin luvassa asetettuja ehtoja,

3) hankkii tai käyttää eläimiä koe-eläiminä 11 tai 12 §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti,

4) laiminlyö koe-eläimen lopettamisen 13 §:n 1 tai 2 momentin vastaisesti tai rikkoo 13 §:n 3 momentissa tarkoitettua velvollisuuden taikka lopettaa eläimen muutoin kuin sallitulla lopetusmenetelmällä,

5) käyttää eläinkokeessa ollutta eläintä uudelleen eläinkokeeseen 14 §:n vastaisesti,

6) rikkoo 15 §:ssä säädettyä koe-eläinten yksilöintiä koskevaa velvollisuutta,

7) rikkoo 16 §:ssä säädettyä luettelon, tilaston tai valvontakirjanpidon pitämistä koskevaa velvollisuutta,

8) rikkoo 19 tai 22 §:ssä säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tai 32 §:n 3 momentissa säädettyä tietojenantovelvollisuutta,

9) rikkoo 35 §:n nojalla annettua kieltoa tai määräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *koe-eläintoiminnasta annetun lain rikkomisesta* sakkoon.

38 §

Rangaistuksia koskevat viittaussäännökset

Rangaistus eläinsuojelurikkomuksesta säädetään eläinsuojelulain 54 §:ssä.

Rangaistus eläinsuojelurikoksesta ja lievistä eläinsuojelurikoksesta säädetään rikoslain 17 luvun 14 ja 15 §:ssä.

9 luku

Erinäiset säännökset

39 §

Virka-apu

Poliisin ja tullilaitoksen on tarvittaessa annettava virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

40 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten noudattamista valvottaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

1) tämän lain noudattamista valvoville viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten; sekä

2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

41 §

Muutoksenhaku

Lääninhallituksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuslaitoksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Eläinlääketieteellisen tutkimuslaitoksen käsittelystä perittävää maksua koskevaan muutoksenhakuun sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa säädetään.

Tämän lain nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Valitus tämän lain nojalla tehdystä päätöksestä, joka koskee eläinten hyvinvointia, on käsiteltävä kiireellisenä.

10 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

42 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Tällä lailla kumotaan koe-eläintoiminnasta 20 päivänä joulukuuta 1985 annettu asetus (1076/1985) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

43 §

Koe-eläintoimintaa koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan koe-eläinlaitoksen tulee luvan tarkistamista varten ilmoittaa kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta koe-eläintoiminnan

harjoittamista koskevan luvan myöntäneelle lääninhallitukselle:

1) laitoksen koe-eläintoiminnasta vastaavan henkilön nimi, yhteystiedot ja kelpoisuus; ja

2) laitoksen eläinlääkintähuoltoa varten nimetyn eläinlääkärin nimi ja yhteystiedot sekä kelpoisuus.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan koe-eläimiä käyttävän laitoksen nimetyllä eläinlääkärillä tulee olla 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu kelpoisuus eläinkokeiden suorittamiseen viimeistään vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta, jos eläinlääkäri on nimetty ennen tämän lain voimaantuloa.

44 §

Eläinkokeen suorittajaa koskevat siirtymäsäännökset

Henkilö, joka ennen tämän lain voimaantuloa on saavuttanut tällä lailla kumottavien säännösten nojalla kelpoisuuden eläinkokeiden suorittamiseen, säilyttää tämän kelpoisuuden tämän lain voimaan tullessa.

45 §

Eläinkokeen tai koesarjan suorittamista koskevaa lupaa koskevat siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu hyväksyminen tai lupa eläinkokeen tai koesarjan suorittamiseen on tämän lain voimaan tullessa voimassa hyväksymistä tai lupaa koskevien ehtojen mukaisesti. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien ja voimaantulopäivästä yli kaksi vuotta kestävien eläinkokeiden tai koesarjojen lupien hyväksymistä on kuitenkin haettava uudelleen eläinlääketieteellisen tutkimuslaitoksen kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva eläinkokeen tai koesarjan suorittamista koskeva hyväksymis- tai lupahakemus siirretään eläinlääketieteellisen tutkimuslaitoksen käsiteltäväksi.

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 4 päivänä huhtikuuta 1996 annetun eläinsuojelulain (247/1996) 31 §,
muutetaan 2 §, 8 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti ja 54 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on
 54 §:n 2 momentti laissa 220/2003, sekä
lisätään 7 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan kaikkiin eläimiin.

Metsästyksen, kalastuksen, eläinten lääkitsemisen, eläinjalostuksen, eläinten keinollisen lisäämisen, selkärankaisilla eläimillä harjoitettavan koe-eläintoiminnan, geeniteknikan ja luonnonsuojelun osalta noudatetaan lisäksi, mitä niistä erikseen säädetään.

7 §

Eläimille suoritettavat toimenpiteet

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään eläimille suoritettavista toimenpiteistä ja niiden suorittajista, ei sovelleta selkärankaisten eläinten käytössä koe-eläintoimintaan eikä selkärangattomien eläinten käytössä muuhun tieteelliseen tutkimustoimintaan.

8 §

Eläinjalostus ja geeniteknikka

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, on geeniteknikan käyttö eläinten tuotannon määrälliseksi tai laadulliseksi muuttamiseksi kielletty, jos se voi vaikuttaa haitallisesti eläinten terveyteen tai hyvinvointiin. Geeniteknikan käytöstä koe-eläintoiminnassa noudatetaan kuitenkin, mitä siitä erikseen säädetään.

töstä koe-eläintoiminnassa noudatetaan kuitenkin, mitä siitä erikseen säädetään.

19 §

Eläinten pitäminen näytteillä ja käyttäminen esityksissä

Sellaisen valo- ja elokuvauksen osalta, joka tehdään koe-eläintoiminnasta annetun lain (/) 8 §:n mukaisessa tarkoituksessa, noudatetaan mainitun lain säännöksiä.

54 §

Eläinsuojelurikkomus

Eläinsuojelurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 12 §:ssä tarkoitettua valmistus-, maahantuonti-, myynti- tai luovutuskieltoa taikka 7 §:n 3 momentissa, 13 §:n 1 momentissa, 16 §:n 3 momentissa tai 18, 19, 22, 25 tai 27 §:ssä tarkoitettua tai mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa,

2) rikkoo eläintenpitokieltoa tai toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon kiertämiseksi tai

3) laiminlyö 13 §:n 2 momentissa, 14 §:ssä, 16 §:n 1 momentissa, 17 §:ssä, 20 §:n 2 momentissa, 20 a §:n 2 momentissa, 21 §:n 2 tai 3 momentissa, 23, 24, 26, 29, 30 taikka 64 §:ssä tar-

EV 193/2005 vp — HE 32/2005 vp

koitetun tai mainittujen säännösten nojalla asetetun velvollisuuden.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2005 .

_____

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 2005

_____